

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “โอวาทปาติโมกข์ — โอวาทปาติโมกข์, โอวาทปาฏิโมกข์

คำว่า **โอวาทปาติโมกข์** เป็นภาษาบาลี มาจากคำ ๓ คำ รวมกัน คือ **โอวาท** (คำพราสอน) **ปาติ** (การตกไป) และ **โมกข์** (การพ้น, การหลุดพ้น) แปลว่า **คำพราสอนที่เป็นไปเพื่อความพ้นจากการตกไป** ได้แก่ พ้นจากการตกไปด้วยอำนาจของกิเลส พ้นจากการตกไปในอบายภูมิ พ้นจากการตกไปในสังสารวัฏฏ์, ส่วนใหญ่แล้วใช้ทับศัพท์เป็น **โอวาทปาติโมกข์** เขียนอีกอย่างหนึ่งว่า **โอวาทปาฏิโมกข์** โดยที่โอวาทปาฏิโมกข์นั้น เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ เป็นไปเพื่อขัดเกลาละคลายกิเลส ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ดีทั้งหลายทั้งปวง มีพระคาถาเป็นต้น ว่า

สพฺพปาปสฺส อภินิ	กฺุสฺสสฺสฺสฺสฺสฺส
สจฺจิตฺตปริโยทปนํ	เอตํ พุทฺธาน สาสนํ.
(คำแปล) “การไม่ทำบาปทั้งสิ้น	การยังกุศลให้ถึงพร้อม
การยังจิตของตนให้ผ่องใส	นี่เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย”

(จาก... พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท)

พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงบำเพ็ญพระบารมีมาตลอดระยะเวลาที่ยาวนาน เพื่อตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าซึ่งจะได้แก้อุกลสัตว์โลกให้หลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง **พระบารมีทั้งหมดที่พระองค์ทรงสะสมอบรมมาก็เพื่ออุปการะแก่อุกลสัตว์โลกอย่างแท้จริง** เมื่อพระองค์ทรงตรัสรู้แล้ว ทรงมีพระมหากรุณาต่อสัตว์โลก จึงทรงแสดงพระธรรมที่พระองค์ทรงตรัสรู้โปรดสัตว์โลก ทรงพราสอนอยู่บ่อย ๆ เนื่อง ๆ ก็เพื่อให้ผู้ฟังผู้ศึกษามีความเข้าใจสภาพธรรมตามความเป็นจริง พร้อมทั้งน้อมประพฤติปฏิบัติตามจนกระทั่งสามารถดับกิเลสทั้งปวงได้ในที่สุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ทรงแสดงนั้น ไม่มีความแตกต่างกันเลย เหมือนกันทั้งหมด คือเป็นการแสดงถึงสิ่งที่มีจริงเพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูกตามความเป็นจริง มีความละเอียดลึกซึ้งอย่างยิ่ง และเป็นพระธรรมที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ได้ฟัง ได้ศึกษา และมีความเข้าใจอย่างแท้จริง เป็นไปเพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูก เป็นไปเพื่อละอกุศล เป็นไปเพื่อดับทุกข์โดยประการทั้งปวง เป็นไปเพื่อการไม่เกิดอีกในสังสารวัฏฏ์

แม้แต่ในเรื่องของการไม่ทำบาปทั้งสิ้น (*ละชั่ว*) การยังกุศลให้ถึงพร้อม (*ทำดี*) และ การยังจิตของตนให้ผ่องใส ซึ่งเป็นโอวาทปาติโมกข์นั้น ก็มีอรรถที่ลึกซึ้งตั้งแต่เบื้องต้นจนกระทั่งสูงสุด คือ บรรลุถึงความเป็นพระอรหันต์เลยทีเดียว โดยที่ไม่มีตัวตนที่จะละชั่ว ไม่มีตัวตนที่จะทำความดี และไม่มีตัวตนที่จะยังจิตให้ผ่องใส แต่เกิดจากการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม มีความเข้าใจพระธรรม และธรรมฝ่ายดีนั่นเอง จะทำหน้าที่ละชั่ว ทำความดี และยังจิตของตนให้ผ่องใส ไปตามระดับขั้นของความเข้าใจถูกเห็นถูก เพราะทุกอย่างเป็นธรรมและเป็นอนัตตา เกิดขึ้นเป็นไปตามเหตุปัจจัย ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใครทั้งสิ้น

ดังนั้น จึงต้องเริ่มที่การฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม อบรมเจริญปัญญาด้วยตนเองเป็นปกติในชีวิตประจำวัน โดยเป็นผู้เห็นประโยชน์สูงสุดของปัญญา (ความเข้าใจถูกเห็นถูก) สะสมปัญญาไปตามลำดับ **พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงทั้งหมด เป็นไปเพื่อความพ้นจากการตกไปด้วยอำนาจของกิเลส พ้นจากการตกไปในอบายภูมิ พ้นจากการตกไปในสังสารวัฏฏ์ ซึ่งจะขาดปัญญาไม่ได้เลย.**

[ชมรมบ้านฆัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com , โทร. ๐๘๕-๖๒๑๑๑๐๖]